

حضرت صدیقه کبری (س) جامع تمامی کمالات علمی و عملی بود

حضرت صدیقه کبری (سلام الله علیها) جامع تمامی این مراحل کمالات علمی و عملی بود. اینکه جبرئیل بر حضرت زهرا (سلام الله علیها) نازل می شود نشانه عظمت و جلال و شکوه آن حضرت است.

حضرت صدیقه کبری (سلام الله علیها) جامع تمامی این مراحل کمالات علمی و عملی بود. اینکه جبرئیل بر حضرت زهرا (سلام الله علیها) نازل می شود نشانه عظمت و جلال و شکوه آن حضرت است.

به گزارش خبرگزاری مهر، در ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا (س)، بهره گیری از آموزه های فاطمی و ذکر مصائب آن حضرت می تواند بخشی از عمق انحرافات موجود در جامعه آن زمان در ولایت ستیزی را پس از رحلت پیامبر (ص) بازگو نماید، لذا در این نگاشته با بهره گیری از اندیشه های ناب آیت الله جوادی آملی، پاره ای از جنبه های مختلف علمی و عملی آن حضرت مورد بازخوانی قرار گرفته است.

حضرت زهرا (سلام الله علیها) همتای قرآن کریم

وجود مبارک صدیقه کبرا فاطمه زهرا (سلام الله علیها) سیره و سنتی دارد که معرف هویت اوست؛ چون این ذات پر برکت همانند سایر ذوات قدسی همتای قرآن کریم اند و قرآن کریم عباراتی دارد، اشاراتی دارد، لطایفی دارد، و حقایقی؛ چه اینکه از امام حسین (علیه السلام) و امام صادق (سلام الله علیه) رسیده است که قرآن به چهار بخش تقسیم می شود، چهار درجه دارد: یک درجه اش برای توده مردم است به نام عبارات قرآن؛ برتر از آن اشارات قرآن است و والاتر از آن لطایف قرآن است و قله قرآن حقایق قرآن است که مخصوص انبیاست. [۱]

صدیقه کبرا هم که از ذوات قدسی عترت (علیهم الصلوة و علیهم السلام) اند، سیره و سنتی دارد که بخشی جزء عبارات آن سیره است، توده مردم از آن بهره می برند؛ بخشی مربوط به اشارات سیره آن حضرت است که خواص استفاده می کنند و بخشی مربوط به لطایف سیره و سنت آن حضرت است که اخص بهره می برند و بخشی مربوط به حقایق فاطمیه است که انبیا استفاده می کنند و دیگران طرفی نمی بندند؛ بحث درباره آن حضرت در حقیقت همانند بحث درباره قرآن کریم است.

صدیقه طاهره و اهل بیت عصمت (علیهم السلام) ریسمان آویخته الهی

قرآن کریم که حبل خداست، طناب ناگسستنی الهی است [۲]؛ این حبل و طناب را خدا نازل کرده است، لکن انزال قرآن همانند انزال باران نیست. این حبل را خدای سبحان نازل کرد یعنی آویخت؛ نه انداخت. آن طوری که قرآن نازل شده است باران نازل نمی شود و آن طوری که باران نازل می شود قرآن نازل نشده است. نازل کردن باران یعنی انداختن این قطره ها روی زمین. نازل کردن قرآن یعنی آویختن این طناب از بالا به زمین؛ چون قرآن حبل خداست و خدا این طناب را آویخت؛ نه انداخت، لذا از عبارات تا اشارات و لطایف و حقایق درجات این حبل است و هر کسی به اندازه علم و عملش می تواند در خدمت طناب الهی باشد. اهل بیت (علیهم السلام) و صدیقه کبرا (صلوات الله علیها) اینها حبل الله اند، حبل متین اند و حبل متین را خدا آویخت؛ نه انداخت؛ چون آویخت نه انداخت؛ رهبری قلوب اینها به دست خدای سبحان است اینها جزء اولیای الهی اند. به انسان کاملی می گویند «ولی الله» که در بخش علم و عمل بدون واسطه از ذات اقدس الهی فیض بگیرد. در ولی او باشد، در جوار او باشد، موالات داشتن متوالی بودن یعنی فاصله برقرار نشدن. چنین انسانی می شود ولی خدا که از ولی و جوار فیض الهی طرفی می بندد. در همان حدیث معروف ثقلین ذات اقدس الهی فرمود: این طناب «طرف بید الله تعالی»؛ [۳] یک طرف این طناب یعنی قرآن به دست خداست؛ طرف دیگرش در دست شماست. پس مطلب دوم این شد که این بانو مانند سایر ائمه معصوم (علیهم السلام) حبل متین خدایند و این طناب را خدا آویخت؛ نه انداخت و یک طرفش به دست خداست؛ طرف دیگرش به دست مردم است، در دسترس مردم است.

حضرت زهرا (س)؛ جامع کمالات علمی و عملی

بخشی دیگر از آیات این است که اگر کسی با تقوا بود و منحرف نشد، فرشتگان بر او نازل می شوند «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ» [۴]. حضرت صدیقه کبری (سلام الله علیها) جامع تمامی این مراحل کمالات علمی و عملی بود. اینکه در برخی روایات وجود مبارک امام صادق (علیه السلام) فرمود جبرئیل بر جده ما نازل می شد و مطلبی را با ایشان در میان می گذاشت در حالی که جبرئیل بر همه انبیا نازل نمی شد و تنها بر برخی انبیای برجسته وارد می شد، حال اینکه جبرئیل بر حضرت زهرا (سلام الله علیها) نازل می شود نشانه عظمت و جلال و شکوه آن حضرت است.

اگر چیزی جزو شریعت و قوانین کلی باشد نزول فرشتگان در مورد این مسائل مخصوص انبیاء است، اما اگر فرشته ای نازل شود و در مدار شریعت دستور خاصی بدهد، مثلاً فلان نماز را بخوان و یا فلان ذکر را بگو، این دیگر نیاز به نبوت ندارد چرا که حکم کلی نیست بلکه دستور خاصی نسبت به یک شخص است که اگر آن را بدون دستور خاص و به قصد قربت هم انجام بدهیم ثواب دارد چون به قصد ورود نیست. بنابراین اگر در روایات آمده که امام صادق (علیه السلام) فرمود جبرئیل بر جده ما، فاطمه

زهر (سلام الله عليها) نازل شد و دو رکعت نماز به او یاد داد، این امر قابل قبول است زیرا این شریعت و حکم کلی نیست تا اختصاص به انبیا داشته باشد، بلکه این دستور خاصی است که با اطلاقات و عمومات هماهنگ است.

نفی ولایت؛ مصیبتی بزرگ در شهادت حضرت زهرا(س)

آنگاه آن سوگنامه حضرت علی علیه السلام در هنگام شهادت همسرش فاطمه زهرا سلام الله عليها مشخص می شود. وقتی حضرت علی علیه السلام در مراسم تدفین و تجهیز بدن مطهر حضرت صدیقه طاهره سلام الله عليها، با پیامبر صلی الله علیه وآله گفت وگو می کند، به پیامبر صلی الله علیه وآله عرضه می دارد: سلام من و سلام دخترتان به حضور شما، یا رسول، از دخترتان بپرسید که این امت با من چه کردند و با او چه کردند؟ اینها توطئه کردند که هم مرا بکوبند و هم زهرا سلام الله عليها را حذف کنند! ستنبک ابنتک بتضافر امتک علی هضمها [۵]، همه جمع شدند که فاطمه را بکوبند.

فاطمه ستیزی جریان سقیفه؛ بزرگترین مصیبت درسوگنامه حضرت زهرا(س)

حضرت زهرا(س) علاوه بر وصیت های شفاهی به امام علی(ع) به صورت کتبی نیز وصیت نامه نوشتند که امام وقتی وارد خانه شدند و صدیقه طاهره(س) را در حال شهادت دیدند زیر بالش ایشان این وصیت را یافتند. لذا بزرگترین مصیبت این بود که نگذاشتند مقام واقعی و حقیقی صدیقه طاهره مشخص شود.

حالا که به اینجا رسیدیم من مصیبت را با همین شعر تلفیق می کنم که ما نرویم در خانه فاطمه چون خودش به سراغ ما می آید «مرو ای گدای مسکین تو در سرای زهرا» ما همین که آمدم اینجا [و] گفتیم: «صلی الله علیه و آله یا بنت رسول الله السلام علیک و علی ابیک و علی بعلک و بنیک و علی السّر المستودع فیک» همین که آمدم، عرض حاجت کردیم. وجود مبارک امیرالمؤمنین در مراسم تجهیز زهرا اشک ریخت عرض کرد: یا رسول الله! برای من بسیار گران و سخت و تلخ است که این مصیبت را تحمل کنم. «قلّ یارسول الله عن صفتیک صبری» «ستنبک ابنتک» [۶]؛ یا رسول الله! این دخترت که زود به شما ملحق شدند، تمام جریان سقیفه و غیر سقیفه را به عرض شما می رساند که من هیچ کوتاهی نکردم. هر چه دستور دادی عمل کردم «فأحفظها السؤل و استخبرها الحال» [۷]؛ شما هم جریان را یکی پس از دیگری از این بانو سؤل بکنید.

انسان که دردمند است دردش را بگوید یک مقداری سبک می شود، بعد عرض کرد: یا رسول الله، برای کوبیدن فاطمه (سلام الله عليها) تنها هیئت حاکم قیام نکرد، اینها مردم را هم شوراندند؛ همه جمع شدند اجماع کردند تا زهرا را منزوی کنند. آن گزارشی که دخترت به عرض شما می رساند این است که «بتضافر أمتک علی هضمها» [۸]؛ تنها از دولت بر نمی آمد که زهرا را منزوی کند تنها از ملت ساخته نبود که زهرا را منزوی کند؛ این دولت با آن ملت، این ملت با آن دولت دست نداشته، اجماع کردند که زهرا را منزوی کنند. می بینید سخن از فدک نبود. شخصیت فاطمه کسی بود که تا همه جمع نمی شدند نمی توانستند او را منزوی کنند؛ گرچه نتوانستند، ولی بالأخره برای انزوای او همه زحمت کشیدند؛ یکی گفت «آتش بیاور»؛ یکی گفت «آتش بزن»؛ یکی گفت «غلاف شمشیر بیاور»؛ یکی گفت «غلاف شمشیر بزن»؛ یکی گفت «فدک را بگیر» همه جمع شدند، همه جمع شدند: «بتضافر أمتک علی هضمها» اینکه به حضرت امیر (سلام الله علیه) پیشنهاد دادند که [فاطمه] یا شب گریه کند یا روز؛ این نه برای آن بود که مثلاً گریه وجود مبارک حضرت زهرا (سلام الله عليها) نمی گذاشت کسی بخوابد [و] باعث اذیت بود؛ اینها نبود. اینها چون مکرر از پیغمبر شنیدند که رضای زهرا، رضای خداست؛ غضب زهرا، غضب خداست؛ رضا و غضب فاطمه (سلام الله عليها) رضا و غضب پیغمبر است؛ رضا و غضب پیغمبر رضای خداست. [۹]

اینها می گفتند: این همه گریه آن حضرت، نشانه آن است که از ما ناراضی است؛ برای اینکه زنهای مهاجر و انصار بعد از جریان سقیفه وقتی رفتند خطبه دوم را حضرت خواند. این خطبه دوم خیلی فولادین است؛ یعنی برای هر کلمه اش باید به لغت مراجع کنیم. این زنهای مهاجر و انصار آمدند به مردهایشان گفتند، آنها دوباره برگشتند که جبران کنند، فرمود: گذشت. این خطبه دوم و خطبه اول که خطبه اول در مسجد، خطبه دوم در منزل آنها را بیدار کرد، فهمیدند که حضرت از آنها ناراضی است. گفتند: یک قدری ناراضی شان را کم بکنند، سخن از گریه نبود؛ می دانستند مقام این بی بی چیست. مرحوم شیخ مفید است ظاهراً ایشان نقل می کند وقتی بی بی (سلام الله عليها) آمده علی بن ابی طالب را آن وضع با سر برهنه زیر منبر بالای سرش شمشیر دید فرمود: «لئن لم تکن عنه لأنشرن شعری ولأشقن جیبی ولأتین قبر أبی ولأصیحن إلی ربی» [۱۰]

فرمود: دست از پسر عموی من بردارید وگرنه سرم را برای نفرین کردن برهنه می کنم سخن از لرزش ستون مسجد نبود. مرحوم شیخ مفید نقل می کند که وجود مبارک علی بن ابی طالب [علیه السلام] به سلمان فرمود: «یا سلمان إنی أری جنبتی المدینه تکفئان» [۱۱] فرمود سلمان! همین که زهرا تصمیم نفرین گرفت من می بینم دو طرف این مدینه دارد می لرزد؛ اگر این عذاب بیاید چه کنیم: «إنی أری جنبتی المدینه تکفئان»؛ دو طرف این شهر دارد می لرزد؛ نه ستون مسجد. اگر این شهر زیر و رو بشود چه کنیم؟ این فاطمه است. حالا شما خطبه زینب کبرا (سلام الله عليها) را در کوفه قرائت کنید؛ می بینید بسیاری از جمله های بلند آن خطبه از مادرش گرفته شده [است] بسیاری از جمله های بلند خطبه زینب کبرا (سلام الله عليها) در بازار کوفه از خطبه نورانی فاطمه زهرا (سلام الله عليها) گرفته شده [است] اگر مرحوم صدرالمتألهین (رضوان الله علیه) در آن رساله شریفش می گوید، حسین بن علی را در سقیفه بنی ساعده شهید کردند، همین است: «قتل الحسین ابن علی فی السقیفه». این می گوید: اگر نبود آن آتش زدن یا آتش آوردن در خانه فاطمه هرگز خیمه های بچه های ابی عبدالله را آتش نمی زدند، هرگز آن مرغهای بی پر را...

«السلام علیکم یا اهل بیت النبوه و یا معدن الرساله و یا مهبط الوحی و رحمه الله و برکاته»

پی نوشتها:

- [۱] بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۲۷۸؛ قال الصادق (عليه السلام): «كتاب الله عزوجلّ على أربعة أشياء على العبارة والإشارة واللطائف والحقائق؛ فالعبارة للعوام والإشارة للخواص واللطائف للأولياء والحقائق للأنبياء». این روایت از امام حسین (عليه السلام) نیز وارد شده است. ر.ک: جامع الأخبار، ص ۴۱
- [۲] ارشاد القلوب، ج ۲، ص ۳۰۵؛ قال رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم): «... كتاب الله الثقل الأكبر حبل ممدود من السماء الى الارض سبب بأيديكم وسبب بيد الله عزوجل».
- [۳] بحارالانوار، ج ۲۳، ص ۱۰۹
- [۴] سورة فصلت آیه ۳۰
- [۵] نهج البلاغه خطبه ۲۰۲
- [۶] نهج البلاغه، خطبه ۲۰۲/
- [۷] همان
- [۸] کافی، ج ۱، ص ۴۵۹
- [۹] بحارالانوار، ج ۲۷، ص ۱۱۶؛ عن سلمان الفارسی قال: قال رسول الله: (صلی الله علیه وآله وسلم) يا سلمان؛ من أحب فاطمه ابنتی فهو فی الجته معی و من أبغضها فهو فی النار. يا سلمان؛ حب فاطمه ينفع فی مائه موطن أيسر تلك المواطن الموت والقبر والميزان والمحشر والصراط والمحاسبه. فمن رضيت عنه ابنتی فاطمه رضيت عنه ومن رضيت عنه رضی الله عنه، ومن غضبت عليه فاطمه غضبت عليه ومن غضبت عليه غضب الله عليه، يا سلمان ويل لمن يظلمها ويظلم ذريتها وشيعتها.
- [۱۰] بحارالانوار، ج ۲۸، ص ۲۲۸؛ اختصاص شيخ مفيد، ص ۱۸۶
- [۱۱] همان

تنظیم کننده: مهدی نجفی